SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXVIII (32)
Štev. (No.) 26

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES
5. julija 1979

Smreka nikoli ne bo ombú

Žalostno je videti, kako velik del slovenske mladine brezskrbno opušča materinski jezik. Vedno bolj poredkoma je slišati skupino, ki bi se menila v slovenščini in niso izjeme taki, ki odgovarjajo staršem v španščini, čeprav jim ti govorijo slovensko.

Iskati krivce za to bi bilo nesmiselno in s tem ne bi rešili problema. Vsi smo pa odgovorni za to, kar se bo z nami zgodilo. Jezik je eden temeljev, na katerih stoji naša skupnost.

Vsak izmed nas se je ali se bo nekoč vprašal: Kaj pravzaprav sem, Slovenec ali Argentinec? — Odgovor je kaj jasen, čeprav ga nekateri ne morejo ali pa nočejo videti: mi smo SLOVENCI, rojeni v Argentini. (Smo torej argentinski državljani, z vsemi pravicami in dolžnostmi.) Naša domovina je tukajšnja zemlja, katera nam je gotovo toliko pri srcu, kakor Slovenija našim staršem. To pa ne spremeni dejstva, da smo Slovenci. Saj tudi slovenski narod ni od zmeraj bival pod Triglavom, ob Jadranskem morju... Smreka je smreka, kjerkoli jo vsadiš. Lahko oplodi, lahko degenerira, lahko celo izumre, a nikoli ne bo postala ombú... Zemlja, v katero smo bili presajeni, je rodovitna in ni ga vzroka, ki bi nam onemogočil, da naprej rastemo. Če torej degeneriramo ali pa izumremo, je to le naša krivda.

Prvo znamenje tega pešanja je opuščanje materinskega jezika. Kako smo v zmoti, če mislimo, da smo več, če se pogovarjamo v španščini. Nasprotno. Tako počasi pozabljamo en jezik, in to privede do tega, da znamo manj, kar tudi v neki meri pomeni, **da smo manj**. Koliko bi nekateri ljudje dali, da bi znali dva jezika, mi pa se trudimo, da bi enega pozabili!

Še več: če nismo zmožni pravilno čutiti NAŠE narodnosti, čutiti da SMO Slovenci, kako naj torej „igramo" Argentinca, vrednega Argentinca? Le poglejmo, kaj posnemamo, in kakšne „Argentince" posnemamo! Španščina, ki jo slišimo med mladimi, prav gotovo ni najboljša, in tudi ne najbolj čista (v obeh pomenih besede).

Drugi vzrok za opuščanje slovenščine je udobnost. A vsak kristjan ve, da ni vedno prav, kar je najlažje; skoraj vedno je narobe. („Življenje ni praznik...")

Potrudimo se torej, da bodo naši sinovi lahko ponosni na nas; kakor smo mi ponosni na naše starše.

BODIMO VEČ, BODIMO PRAVI SLOVENCI! Argentinci nam bodo hvaležni.

S tem VEČ se ne postavljamo nad druge. Če se človek potrudi, se lahko izboljša, izpopolnjuje in tako postane bolj podoben Bogu. V tem oziru je VEČ kakor prej, je bolj popolnoma človek.

Marko Jerman

KRISTJANI! KJE STE?

Zmeraj sem predpostavljala, da so se ljudje v času svojega zgodovinskega obstajanja le malo spremenili. Menila sem, da je med človekom, ki je o svojem času zagrabil meč in med onim, ki položi danes samo prst na avtomatsko sprožilo razlika neizmerno manjša kot med mečem in raketo. Zdaj pa, ko živim že pet let na Zahodu, pričenjam dvomiti v pravilnost takega mneja.

Če je v prvih krščanskih stoletjih trpela kaka skupnost težka preganjanja, je poslala svojega sla k drugim skupnostim, k drugim Cerkvam. Bosonogi sel je tekal od Korinta do Antiohije, živel spotoma od tega, kar mu je Bog dodelil. Potoval je tedne, mesece in prišel končno na cilj. Vzel je poslanico iz svoje malhe — in ni dobil odgovora kot na primer: „To je notranja zadeva Rimskega cesarstva!"

Kje pa je odgovor (Zahoda) na poslanice naših mučencev?

———

Zaradi česa se pride pri nas v zapor? Zakaj je pri nas toliko tako imenovanih pripornikov vesti?

Leta 1967 so pri nas aretirali skupino študentov. Odločili so se študirati marksizem na lastno pest, brez nadzorstva (političnih) komisarjev. Vsi so bili aretirani in obsojeni na dve do dvanajst let.

Ukrajinec, duhovnik Vasilij Romajuk je podpisal pismo v zagovor nekega drugega Ukrajinca, zgodovinarja. Obsodili so ga na osem let najtežjega sovjetskega „posebnega" taborišča.

Svetlana Šramko, delavka iz Rjasina je protestirala proti okuževanju ozračja v njenem delavskem naselju po dimih iz sosednje tovarne. Vtaknili so jo v „psihuško", v norišnico.

In končno Aleksander Ginsburg. Svoj prvi zapor je odsedel že v študentovskih letih: Pisal je pesmi in ne da bi jih pregledala cenzura, jih je pretipkal na pisalni stroj in razdelil med svoje prijatelje. Samo država lahko odloči, kaj smejo njeni državljani brati in kaj ne.

———

Skušajmo spremljati aretiranca na njegovem križevem potu. Že prvi dan, celo že prvo uro ve „pripornik vesti", da zanj ni milosti. V šestdesetih letih ni bilo v naši deželi niti enega primera, da bi bil kak politični obtoženec oproščen. Tudi ni bilo v teh šestdesetih letih niti ene same politične amnestije. Ali lahko kdo navede še kako drugo tako deželo?

Zgodovinar Valentin Morós, ki je še danes v koncentracijskem taborišču, opisuje takole svoj prvi dan v zaporu:

„Prvi dan v zaporu je neskončnost, polna bolečin. Do zadnjega vse: vsak šum, hrup, vonj, uniforme, besede, vse je stkano iz bolečine. Prvi zaporni dan — to je človek brez kože, vsak spomin žgoča kaplja... Prvi zaporni dan — to je v dve polovici razklan svet, vsak živec čez pol prerezan."

Vendar prvi dan jetnik še ni lačen. Hrani še spomin na ljubeče roke svoje žene, na smejoče obraze svojih otrok.

A kaj vse ga še čaka! Šest dni v tednu, osem ur na dan uničujoče težaško delo; nikdar dopusta; vlažne, mrzle celice, medla luč; za prehrano komaj funt vlažnega kruha dnevno, gnilo zelje, nagnit krompir.

Jurij Fjodorov, jetnik v posebnem taborišču piše poleti 1977: „Nobene ječe ne morem navesti, kjer ne bi bil jetnik trpinčen z lakoto, teroriziran, žaljen in izzivan. V teku sedmih let sem videl samo petkrat svojo ženo in mater. Ko sem skušal napisati pritožbo, so me vtaknili za dva tedna v samico. Od tam sem prišel naravnost v bolniški revir in tehtal 55 kg pri 185 cm višine. Med gladovno stavko so me nasilno hranili in vsakokrat vklenili roke, upognjene v komolcih. To je povzročalo peklenske muke do onesvetenja. Ko sem dejal častniku, da so okovi na rokah po zakonu nedopustni, je porogljivo odgovoril: Pri nas sežejo do ramen!"

———

Naši rablji imajo v svojih rokah še eno strašno, nemara najstrašnejše orožje: „psihuško", norišnico.

Takole kliče na pomoč iz psihuške jetnik Černišov: „Vse vernike kličem na pomoč. Kristjani, vaši bratje v Kristusu trpe. Zavzemite se za mojo dušo! Ne mojega telesa, temveč mojo dušo hočejo pribiti na križ; ko bi le raje moje telo poteptali."

Predstavljajte si, da bi bil to vaš mož, ki so ga odpeljali in ne veste, kdaj ga boste videli. Kmalu po njegovi aretaciji vas bodo nemara odpustili iz službe. Otroke morate prehranjevati. Za svidenje z možem morate potovati do taborišča. To pa je daleč in voznina velja tri- pet- morda celo vašo sedemkratno mesečno plačo. In kje pustiti medtem otroke? Vzeti jih s seboj bi bilo zelo drago — in zanje prestrašno. Zgodi se pa tudi, da vam ob prihodu paznik režeč pojasni: „Vašemu možu so obiski prepovedani!" Nakar se odpeljete nazaj in skušate požirati solze.

Študentje! Učijo vas preiskusiti teorijo s prakso. Ne prosim vas, da bi mi verjeli, prosim vas pa, da preverite, kar sem vam danes povedala. Prosim vas le za eno: Ne bodite ravnodušni. Dvomite, a preverite! Sestavljajte komisije in skušajte doseči, da vam dovolijo samo obiskati sovjetske ječe in taborišča. Nikdar še ni videl kak inozemec naših taborišč. Čile pa je dovolil vašim komisijam v svoje zapore. Sovjetska zveza vas ne bo pustila vanje, niti odgovorili vam ne bodo, kvečjemu žaljivo, a že zgolj po taki vlogi lahko olajšate usodo taboriščnih jetnikov.

Kristjani! Kje ste? V dvajsetem pot veliko krajša kot v prvih stoletjih stoletju je vendar iz Amerike v Rusijo iz Korinta v Antiohijo. Kje ste bili, ko so skušali uničiti našo Cerkev? Vzeli so nam pastirje: 300.000 duhovnikov je imela Rusija konec prejšnjega stoletja, zdaj samo še 14.000. Zvonovi so onemeli. Nekoč je bilo v Rusiji 60.000 cerkva, 25.000 kapel, okrog 800 samostanov. Danes je ostalo manj kot deset samostanov in komaj 6.500 cerkva. Ljudje potujejo po večsto kilometrov, da pridejo do cerkve. Ob praznikih stoji množica ljudi tako tesno drug ob drugem, da je nemogoče dvigniti roko in se pokrižati. Mladi očetje drže tam sijočih obrazov po ure dolgo svoje otroke v naročju.

———

V zadnjem času pogosto uporabljamo besedo čudež. Raketa vzleti proti Veneri — čudež. Zdaj se lahko že srce operira — čudež. A za čudež bi označila samo to, kar je vezano na Svetega Duha. In radostna vam danes lahko zatrdim: Verujem, da se je tak čudež zgodil v moji Rusiji. Umorjena, opljuvana, razdrapana Cerkev — živi! Vera ni mrtva, znova je vznikla.

Mnogo žrtev jo bo še veljalo. Igor Ogurzov, sijajen, močan, glasan človek, na katerega bi bil lahko vsak narod ponosen, je obsojen na dvajset let, ker je razmišljal, kako našo deželo pokristjaniti. Enajst let je do zdaj že odsedel in njegovo zdravje je uničeno. Umrl bo v taborišču.

SLOVENSKA ALMA MATER

60-LETNICA LJUBLJANSKE UNIVERZE IN 40-LETNICA SLOVENSKE AKADEMIJE ZNANOSTI IN UMETNOSTI

Letos praznujemo Slovenci obletnico ustanovitve kar dveh najvišjih kulturnih in narodnih ustanov. Pred 60 leti je bila rojena slovenska univerza v Ljubljani, dvajset let kasneje pa njena sestra ali hči — kakor se vzame — Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani. Obe ustanovi predstavljata v narodu vrhunec kulturne in znanstvene zmogljivosti, in šele z njima se narodna enota uvrsti med svetovne vrhove človeške vsestranske duhovno-kulturne, gospodarske, socialne in politične ustvarjalnosti.

Ni torej nobeno čudo, če so se naši slovenski predniki slavnih imen cela stoletja vztrajno potegovali za lastno univerzo, dobro vedoč, da brez najvišjega lastnega učnega vzgojnega in znanstveno raziskovalnega zavoda narod ne more samega sebe uveljaviti na mednarodni gladini in ne stopiti v vrsto z drugimi narodi kot dograjen in enakopraven partner. Iz teh razlogov torej je več kot umestno, da se s ponosom in hvaležnostjo spominjamo obeh obletnic in damo zasluženo priznanje tistim Slovencem, ki so s svojim prizadevanjem in vplivom uresničili stoletni sen najboljših sinov naroda. To tem bolj, ker v sami domovini pri kakršnikoli proslavi obeh obletnic ni dovoljeno omenjati začetka in pravih ustanoviteljev obeh najvišjih kulturnih zavodov, ker ustanovitelj nobenega od obeh ni bila partija ali kak imeniten komunist, in ker nobena od obeh ustanov ni bila zgrajena na temelju brezbožnega marksizma. Spomin na ustanovitev tudi vrhovnih narodnih institucij komunistične oblasti dosledno in vedno zamolčijo, zanje se je vse pričelo šele z „osvoboditvijo". A to je obrabljena šala!

Mlada univerza v Ljubljani je pred 60 leti hitro pognala globoke korenine, svoje delo je zastavila v vse smeri vzgojnega znanstvenega in kulturnega snovanja kljub skromnim sredstvom, ki so ji bili dani na razpolago. Razcvetela se je tako bohotno, ker so tako njeni ustanovitelji in upravniki, kakor njeni sodelavci na položajih profesorjev prijeli za vzgojno in znanstveno delo z nenavadno gorečnostjo, predanostjo in trdno voljo dvigniti vseučiliško kvaliteto mlade institucije na svetovno raven. In se je to kmalu pokazalo z imeni učenjakov, ki so dosegli mednarodno pozornost in priznanje, kakor Leonid Pitamic (svoječasni veleposlanik Jugoslavije v Washingtonu) Rajko Nahtigal, Jože Plečnik, Franc Grivec, Milan Vidmar, France Veber in drugi. Med obema svetovnima vojnama je bila znanosti in umetnosti vseh smeri odprta prosta, neutesnjena pot do svobodnega vzpona in razmaha, ne vklenjena v prisilni jopič kake prisilne ideologije. Študentje so se prosto združevali po svojem notranjem prepričanju, svoje različne ideje širili in branili, se med seboj ostro spopadali ne samo z besedo ampak kdaj tudi s pestjo, zlasti kadar so postali že takrat levičarji brezobzirno nasilni. Na vseučiliških tleh je vladala absolutna svoboda.

Toda ta doba je trajala komaj dvajset let, mnogo premalo, da bi žlahtni cvet na vrhu narodnega izobraženstva bil mogel roditi bogat sad. Prišla je sovražna okupacija, nato revolucija, za njo komunistična partijska diktatura, z njo konec, neusmiljeni konec svobodne znanosti, umetnosti in kulture. Slovenska Alma Mater je padla v roke ljudem, fanatično predanim — ali iz prepričanja ali iz oportunizma? — brezbožni marksistični doktrini o dialektičnem materializmu, ki poleg sebe niti na najvišjem učnem zavodu ne trpi nobene druge ideje ali miselnosti. Postala je ognjišče in žarišče najbolj ekskluzivnega nauka, kar jih pozna zgodovina. Iz njenih dvoran in učilnic danes prihaja — ali vsaj naj bi prihajal — nov rod doktriniranih marksistov-materialistov, jutrišnjih narodnih voditeljev. Ali ti ljudje so duhovno prazni, brez trdne življenjske filozofije, ki dela življenje vredno živeti ga, katerega končni cilj je in mora biti neizmerno več kot zgolj kariera in oblast. Med njimi jih je nekaj — morda mnogo, kdo ve —, ki jih kljub vsem prevejanem doktriniranju z materialističnim naukom brez Boga, poslednjih reči in njih smisla, notranje ne zadovoljuje. Hočejo drugo pot.

Ta prikrita avantgarda mladega rodu iz ljubljanske Alma Mater bo poklicana, ob spoznanju, da marksizem ni znanost, marveč zmota, stopiti ob določenem trenutku na čelo zapeljanega naroda in ga izpeljati — kot nekoč Mojzes Izraelce — iz puščave brezbožnega materializma v svobodo božjih otrok. V njih gledamo rešitelje slovenstva. Naša narodna dolžnost je pripravljati pogoje, da dobijo, ko pride njihov čas, vso potrebno podporo in pomoč od izseljenega slovenstva širom sveta. Takšna bodi naša narodna skrb in naloga.

Ljubljanski list Delo je dne 19. aprila 1979 objavil sledeče poročilo:

„Ljubljanska niverza je danes na svečanem zboru razglasila, da bo poslej nosila ime po velikem slovenskem sinu, revolucionarju in mislecu Edvardu Kardelju."

Sklep poniglavih klečeplazcev v vodstvu univerze je tako gorostasen, da normalnemu Slovencu zapre sapo. Če je zločin pomora tisočev in tisočev slovenskih bratov atribut za „velikega slovenskega sina", potem Kardelj ta prilastek zasluži. Toda to je strahotna veličina! Ni se pa izkazal za velikega sina naroda na nobenem pozitivnem polju javnega dela: nad 30 let je sedel na najvplivnejšem mestu v državi, pa ni preprečil beograjskega grdega izkoriščanja in zaviranja slovenskega gospodarstva v prid Srbiji in Bosni; ni se uprl sklepu poslati desettisoče najpodjetnejše slovenske mladine na gostaško delo v deželo včerajšnjega zatiralca Slovencev, Slovenijo pa preplavljati s prišleki z juga; svoj življenjepis je dal posneti na trak v polomljeni srbščini, ne pa v materinem jeziku. Velik sin?

In velik mislec? Veliko si je prizadeval, da bi dal totalitaristični diktaturi partije zunanji videz ljudskega sodelovanja, demokratično vnanjo obliko. Uvedel je mnogo opevano samoupravljanje v podjetja, a ta ideja ni izvirno njegova, sposodil si jo je iz svobodnega sveta in jo prilagodil komunistični stvarnosti. Splošno je mnenje, da stvar ne deluje, najvišja iznajdba „velikega misleca" je jalova, ne rodi sadove. Kje je veliki mislec in veliki sin?

Med povojnimi izseljenci je lepo število mož z diplomami in akademskimi naslovi ljubljanske Alma Mater, a odločno odklanjajo njeno poimenovanje po Edvardu Kardelju in tega imena ne bodo nikoli priznali. Sicer je pa že vsaka misel na to ime odvratna in absurdna. Če kdo zasluži, da slovenska Alma Mater nosi njegove ime, je Anton Korošec, ki jo je pred 60 leti priklical v življenje in zagotovil obstanek in razvoj, pred 40 leti pa ji pridružil še Akademijo znanosti in umetnosti.

Slava mu — in zahvala!

L. P.

ZA NAS NI MIRU NE POČITKA

V Slovenski hiši v Buenos Airesu je bil 27. junija 1965 odkrit spomenik žrtvam okupacije in revolucije. Ob odkritju je govoril **Miloš Stare**, ki je zaključil govor s temi besedami:

„Na en dogodek bi vas še spomnil. V Vetrinju, ko je bilo že ugotovljeno, da domobrance vozijo v Jugoslavijo v mučenje in smrt, so imeli nekateri možnost, da se rešijo z begom. Pa so na prigovarjanje, da bi to storili, odgovarjali, kakor je danes potrdil tudi polkovnik Cof: 'Kamor so šli drugi, gremo tudi mi!'

Koliko primerov take zvestobe, prijateljstva in pripravljenosti na žrtve je v zgodovini?

Prijatelji! Ali smo še vredni teh junakov? Ali še moremo trditi, da nadaljujemo delo takih borcev?

Mi izseljenci v svobodi naše poti ne moremo spremeniti. Določno in jasno nam je začrtana. Ne moremo ne na desno, ne na levo. Pot naše dolžnosti gre naravnost in so nam jo začrtale žrtve odpora proti nasilju: Slovenci v Primorju in na Koroškem, na Gorenjskem in Štajerskem, borci v Ljubljanski pokrajini in v vsej Sloveniji, žrtve komunizma in nacističnih ter fašističnih taborišč in ječ. Neprestano gleda na nas 12.000 pomorjenih junakov. Zavedajmo se tega vedno in povsod in pri vseh naših dejanjih. Za nas ni ne počitka ne miru, dokler ne bo v naši domovini v vsem sijaju zažarela tista zarja svobode, o kateri so sanjale žrtve, katerim smo danes odkrili spomenik."

Na Zahod je prišla vest, da so aretirali Aleksandra Ogorodnikova, katerega zločin obstaja v tem, da je prirejal seminarje, krščanske seminarje za mladino.

Pred tremi tedni sem dobila — seveda ne po pošti — pismo iz Sovjetske zveze. Pisal ga je neki delavec, ki je že dvakrat bil v gulagu. Piše o veliki važnosti moralne opore. Pismo zaključuje z Odrešenikovimi besedami:

„Bil sem lačen in ste me nasitili, bil sem žejen in ste me napojili, bil sem nag in ste me oblekli, bil sem bolan in ste me obiskali, bil sem zaprt in prišli ste k meni."

To je največje veselje, ki ga kristjan lahko občuti. Ukrepajte, delajte — in deležni boste tega veselja.

OBVESTILA

SOBOTA, 30. junija:

Redni pouk Slov. Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

V Slovenski hiši ob 16 predavanje dr. M. Komarja v priredbi SKAS-a.

Spominska proslava pod geslom: Narod slovenski živi naj, živi! v Slomškovem domu ob 19. uri. Sodelujejo: Slomškova šola, ramoški cerkveni zbor in Srednješolski tečaj.

NEDELJA, 1. julija:

Slovenska vas. V Hladnikovem domu ob 12 domače koline. Popoldne ob 17 družabna prireditev. Igra Zlata zvezda.

V Slovenskem domu v San Martinu ob 10 spominska proslava za padle junake.

V Slovenski hiši ob 9.30 mladinska maša, nato sestanek SDO in SFZ.

Proslava šolskih otrok na čast mlad. zavetniku sv. Alojziju ob 16 v Slovenski hiši.

V Slovenskem domu v Carpachayu ob 11 s maša, nato proslava v spomin pobitim junakom. Po proslavi skupno kosilo.

SREDA, 4. julija:

Sestanek Zveze slov. mater in žena v Slovenski hiši ob 17 s predavanjem ge. M. Eckerjeve.

NEDELJA, 8. julija:

Na Pristavi „koroški večer" ob 20. Predvajal se bo tudi film „Koroška svatba", posnet na lanskem Slovenskem dnevu.

NEDELJA, 29. julija:

V Slovenski vasi obletnica blagoslovitve Hladnikovega doma.

Naši naročniki,

ki so tudi ČLANI KREDITNE ZADRUGE SLOGA, morejo plačati naročnino za naš list, oglase in prispevke za tiskovni sklad tudi preko Zadruge. Plačilo morejo izvesti z osebnim naročilom v PISARNI ZADRUGE, pismeno ali telefonsko.

UPRAVA SVOBODNE SLOVENIJE

DRUŠTVENI OGLASNIK

Zedinjena Slovenija sporoča svojim članom, ki so tudi člani Kreditne zadruge SLOGA, da morejo plačati članarino in eventualne druge prispevke za društvo preko zadrugine pisarne. Plačilo lahko naroče zadrugi tudi po telefonu.

Slovenska radijska oddaja je vsako nedeljo od 8 do 8.30 ure na radio Antártida.

„Čas teče. Nihče ga ne ustavi. Tisti, ki so ubijali, bi danes radi v'deli, da bi se to ne zgodilo. Kri se namreč ne da izprati. Kri, četudi je sprhnela pod zemljo, postavlja mejo do neba. In dokler bodo postavljali take meje, dotlej življenje ni mogoče.

'Mane, tekel, fares' se piše za mnoge. In Tisti, ki te besede piše čez ves svet, je doma tudi v vetrinjski cerkvi. In TA bo, ki bo zahteval visoko ceno za vsako kapljo po nedolžnem prelite krvi."

Karel Mauser

V soboto 30. junija ob 20 v SLOMŠKOVEM DOMU

Spominska proslava

Sodelujejo: ramoški cerkveni zbor, 3., 4. in 5. letnik Srednješolskega tečaja in Slomškova šola.
Govori: **g. Janez Brula.**

Po sporedu v dvorani bo sprevod s svečkami po vrtu Slomškovega doma k slovenskemu znamenju.

Narod slovenski živi naj, živi!

ŠOLSKI ODSEK Z. S.

lepo vabi šolsko mladino, starše in prijatelje mladine

NA PROSLAVO

V ČAST MLADINSKEMU ZAVETNIKU SV. ALOJZIJU,

ki bo

V NEDELJO, 1. JULIJA, OB 16 V SLOVENSKI HIŠI

Na sporedu:

- **sv. maša**
- **otroška igra v treh dejanjih:**

Ukaz sinjega zmaja

Igrali bodo otroci Prešernove šole iz Castelarja.
Režija in scenerija Miha Gaser.

Vstopnina: za otroke $ 700.— za odrasle pa $ 1.500.—

ESLOVENIA LIBRE

Editor y director: Miloš Stare
Redacción y Administración:
Ramón L. Falcón 4158
1407 Buenos Aires
Argentina
T. E. 69-9503

Uredniški odbor:
Miloš Stare, dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj in Tone Mizerit

Correo Argentino Central (B)
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 1.419.886

Naročnina Svob. Slovenije za l. 1979: za Argentino: $ 25.000.—, pri pošiljanju po pošti $ 28.000.—; ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 30 USA dol.; obmejne države Argentine 25 USA dol.; Avstralija 35 USA dol.; Evropa 32 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 24 USA dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, 1101, Buenos Aires, T. E.

KREDITNA ZADRUGA
"SLOGA" z o. z.
BME. MITRE 97
RAMOS MEJIA
T. E. 658 - 6574
URADNE URE:
PONEDELJEK, SREDA IN PETEK
OD 15. DO 19. URE.

KREDITNA ZADRUGA SLOGA Z. O. Z.

- **Že 950 članov je kupilo vezane delnice.**
- **Izšla je nova številka „STIKA"**
- **Pripravljalni odbor za izpeljavo EXPOSLOV – 79 je že pričel z delom. Podrobne informacije v naši pisarni.**

V SLOGI JE MOČ!

V SLOVENSKEM DOMU

v Carapachayu

bo v nedeljo, 1. julija
SV. MAŠA ob 11. uri;
nato bo

PROSLAVA V SPOMIN POBITIM JUNAKOM.

Po proslavi bo v Domu **skupno kosilo - domače koline.**

„Pridite k meni vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil."

Mt 11, 28

Okrepčana s tolažili svete vere nas je nenadoma zapustila naša draga sestra, mama, tašča, babica, prababica, teta in svakinja, gospa

Angela Makovec roj. Wiederwohr

Za vso njeno velikodušnost in pripravljenost naj ji bo Bog dobri plačnik. Položili smo jo k večnemu počitku na pokopališče v Boulogne. Izredno hvaležni smo za vso pomoč in pozornost gospema Martini Černič in Bredi Križ ter družini Rebozov. Zahvala tudi msgr. Oreharju za sv. mašo in pogrebne molitve in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Priporočamo jo v blag spomin.

Žalujoči:
hčerka: **Edita Pipp** in zet **Dušan,**
sin: **Bogdan** in snaha **Nuša,**
sestra: **Hani Jakopič** z družino,
vnuki: **Marjana** z možem **Janezom Černič, Ivan, Veronika, Edita, Barbara** in **Bogdan,**
pravnukinji: **Natalija** in **Sonja**
svaki, svakinje in ostalo sorodstvo.

Buenos Aires, Domžale, Ljubljana

24. 6. 79

JAVNI NOTAR
FRANCISCO RAUL CASCANTE
Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires
Pritličje, pisarna 2
Tel. 35-8827

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

specialist za ortopedijo in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pritličje
Capital Federal
Tel. 393-3536

Ordinira v torek, četrtek in soboto od 17. do 20. Zahtevati določitev **ure na privatni telefon 666-4366.**

V globoki žalosti sporočamo vsem znancem in prijateljem, da je dne 14. junija 1979 preminula v Gospodu

s. Renata Delago

in bila pokopana v Steyrn, Avstrija. Priporočamo jo v molitev!

Žalujoči:
sestra **Alojzija Ašič,**
svak **Ivan Ašič,**
nečak **Vital,**
nečakinji **Vera por. Bajuk** in **Renata por. Kozina** z družinami.

Buenos Aires, Mendoza, Montreal

Mesto Kamnik

(Nad. iz 3. str.)

je v žalostnem stanju. Streha nad delom, kjer stanujejo stranke, je v obupnem stanju. Ravno tako tudi dimnik. Vhodna vrata, stopnišče in hodniki so popolnoma uničeni, počečkani, popackani, šipe razbite, uničena električna napeljava in vrata. Skratka, do konca zanemarjeno in neodgovorno. Vsak, ki pride v našo hišo, obstane in nima besed, da je to sploh možno. Prihajajo turisti, romarji, kulturniki iz inozemstva, da bi si ogledali knjižnico, ki je v seznamu zaščitenih. Vprašujejo me, kje je vzrok za takšno stanje. Kaj naj jim odgovorim, da ne bo na koga padla senca? Če bo šlo vse dalje po tej poti, potem bo čez deset let kulturni spomenik v Šlandrovi ulici 2 kup razvalin."

Krajevna skupnost v Kamniku je nato 20. aprila lani v pismu vodji delegacije KS Kamnik za zbor krajevnih skupnosti občinske skupščine Kamnik zapisala: „Svet v celoti soglaša s stališčem komisije KS Kamnik za sanacijo starega dela mesta, varstvo spomenikov in okolja, da se ob praznovanju 750-letnice mesta Kamnika (1979) uredi knjižnica frančiškanskega samostana, Šlandrova 2, pri tem se je opredelil, naj se knjižnica uredi v prostorih, ki jih danes uporablja za svojo dejavnost Kočna - Kamnik - TOZD maloprodaja."

Junija lani je kamniški muzej na prošnjo Kulturne skupnosti ocenil stanje knjižnice in slik, pri le-teh gre tudi za nekaj Metzingerjevih, Motbasovih, Koželjevih in drugih stvaritev, ki so v prostorih (celicah, hodnikih in oratoriju) frančiškanskega samostana. Pri pregledu je komisija ugotovila, da so ti prostori vlažni, pretesni, prašni in zato povsem neprimerni za shranjevanje slik, ki visijo po stenah ali pa povsem brez reda ležijo druga poleg druge. Ker niso prekrite ali kako drugače zaščitene, se na njih nabirata prah in umazanija. Večina slik je poškodovanih in bi jih bilo potrebno restavrirati. Knjižne police so stisnjene druga poleg druge, na ovitkih se nabira prah, vlaga, umazanija, mrčes pa načenja platnice in liste. Komisija je na koncu ugotovila: „Če bo namenjeno ohranitvi in prezentaciji nekdaj zajetne frančiškanske knjižnice, ki ni samo pomemben zgodovinski dokument časa, ampak tudi važen kulturni spomenik kamniške preteklosti, tako malo pozornosti kot doslej, bo njena uvrstitev v II. kategorijo postala problematična." Knjižnico so namreč po novi kategorizaciji leta 1974 uvrstili v II. kategorijo, in ne več v prvo.

Tudi te „ugotovitve" so do danes ostale brez prave koristi. Kočna ima v nekdanji frančiškanski jedilnici še naprej svoje malo uporabljano skladišče, slike, knjige, samostan in druge dragocenosti še naprej propadajo, pater Matej pa še ni dobil odgovora na pismo, ki ga je že 12. maja 1978 poslal skupščini občine Kamnik. Upamo, da se bo v letu, ko Kamnik slavi 750-letnico končno le nekaj spremenilo.

V ČIM TEM

PREJ BO VSAK NAŠ PODJETNIK, OBRTNIK, TRGOVEC, PROFESIONALEC UREDIL VSE POTREBNE FORMALNOSTI ZA SVOJO AKTIVNO NAVZOČNOST PRI

EXPOSLOVU 79

IN TAKO NUDIL ORGANIZATORJEM MIRNOST TER GOTOVOST, KI STA NEOBHODNO POTREBNI ZA USPEH PRI ZAČRTANEM DELU IN TRUDU,

VEČ BO VERJETNOSTI, DA BO LETOŠNJA RAZSTAVA ŠE LEPŠA IN POMEMBNEJŠA KOT JE BILA ONA PRED PETIMI LETI.
PRIJAVE V SLOGINI PISARNI:
OSEBNO OB PETKIH ZVEČER, TELEFONSKO PA VEDNO.

NIHČE NAJ NE BO ZADNJI!

OSREDNJA HIŠA:

LOMAS DE ZAMORA
Av. Hipólito Yrigoyen 8854/62
Tel.: 243-2291
(med Boedo in Sáenz)

LUKY

PODRUŽNICE:

EZEIZA
Ruta 205 (nasproti postaje)
Tel. 295-1197

C. SPEGAZZINI
Av. 25 de Mayo 136

SAN JUSTO
Almafuerte 3230
(eno kvadro od občine)

LOMAS DE ZAMORA
Hipólito Yrigoyen in Laprida

Vse za dom – Pohištvo – Dekoracije

Novice iz Slovenije

LJUBLJNA — Parketa v Sloveniji več ne izdelujejo. Pa ne zato, ker bi ga ne rabili, ampak ker ni ekonomsko pametno izdelovati ga. Stane namreč manj kot meter hrastovine. Cena parketa je zamrznjena — podjetja pa seveda ne marajo izgub. In tako zdaj parketa v Sloveniji ne dobiš zlepa, čeprav so gradbinci ugotovili, da je parket v sobah boljši in trdnejši kot vsi umetni nadomestki. Uvažati ga pa tudi ne smejo, ker je domači parket zavarovan s carinskimi predpisi...

VELENJE — V slovenskih rudnikih bi do konca petletja potrebovali 576 rudarjev. Pa so izgledi zelo slabi, ni ljudi, ki bi se odločili za ta težki poklic. Tudi vpis na vse tri slovenske rudarske šole je bil kaj klavrn, še bolj pa bi bil, če bi se na te šole ne vpisovali učenci iz drugih republik.

LJUBLJANA — Na dvorišču Trubarjevega antikvariata je 5. junija koncertiral Slovenski kvintet trobil, ki ga sestavljajo trobentarja Anton Grčar in Stanko Arnold, hornist Viljem Trampuš, pozavnist Boris Sinigoj in tubist Boris Gruden. Na sporedu so bila dela Scheidta, Weinerja, Bozza, Holborna ter Malcolma Arnolda.

TRŽIČ — Pri analizi rentabilnosti v Tovarni kos in srpov, so ugotovili, da jim gre po starem — ali bolje rečeno — slabo. Tovarna ima 280 zaposlenih, proizvodnja pa ne daje potrebnih dohodkov za moderniziranje opreme. Le tretjina produktov da zadostni dobiček, veliko izgub pa prinaša ročno orodje.

LJUTOMER — XXII. srečanje slovenskih amaterskih gledaliških skupin se je zaključilo 3. junija. V Ljutomeru, Verženju, Križevcih in Razkrižju so gledališčniki uprizorili devet predstav.

LJUBLJANA — Ljudje že kupujejo premog. Kaže, da jih je lanska zima streznila in da so se pravočasno začeli oskrbovati s kurivom. Lani je v tem času bilo premoga na pretek, letos pa je že veliko povpraševanje. Seveda je k temu pripomogel tudi svetovni problem z nafto. Čakalna doba je ponekod kar dolga — v Kranju dva do tri mesece, prav tako v Celju in Mariboru.

GROBLJE — Baročna cerkvica v Grobljah, ki so jo preuredili v Muzej Jelovškove umetnosti, bo spet koncertna dvorana. V juniju je bila v njej vrsta komornih koncertov, zaključni koncert pa bo 29. junija pripravil simfonični orkester Kamnik-Domžale.

LJUBLJANA — Cestna dela ne tečejo po načrtih, zato bo treba spremeniti načrte, da bi do konca 1980 modernizirali polovico regionalnih cest. Tudi stroški za izvedbo cestnih del so se občutno zvišali, saj bi za uresničitev načrta rabili že 19,3 milijarde dinarjev in ne 10,8, kakor je bilo predvideno.

LJUBLJANA — V poletnem gledališču v Križankah se je 14. junija pričel 20. festival jazza. Na festivalu so nastopili tudi glasbeniki iz ZDA, Kanade, Avstrije, Finske, Nemčije in Anglije.

CELJE — V Narodnem domu se je 31. maja začel 13. mladinski pevski festival. Tekmovalo je 26 pevskih zborov z več kot 4000 pevci.

LJUBLJANA — Cankarjeva družba je izdala novo „Zgodovino Slovencev"; pripravili so jo zgodovinarji dr. Bogo Grafenauer, dr. Peter Petru, dr. Ferdo Gestrin, dr. Vasilij Melik, dr. Metod Mikuš, dr. Jože Šorn, dr. Milica Kacin-Wohinz, dr. Janko Jeri, dr. Tone Zorn, dr. Dušan Nečak in še nekateri drugi. Knjiga ima 900 strani, izdali pa so jo v 30.000 izvodih.

ŠKOFJA LOKA — Na Mestnem trgu so 30. maja pripravili večer slovenskih podoknic. Peli so Oktet bratov Pirnat, nonet Mladi zadružniki, Gorenjevaški oktet, Vokalni oktet Cvetko Golar in folklorna skupina iz Škofje Loke.

KRANJ — Vso Slovenijo močno pesti huda suša. Na Gorenjskem so ugotovili, da bo prva košnja sena kar za polovico manjša kot običajno. To pa pomeni, da ne bo dovolj krme, za nakup pa ni denarja. Zato se je mnogo kmetov odločilo za odprodajo govedi. Ponudba se je zvišala kar za 70 odstotkov.

Umrli so od 6. do 13. junija 1978:

LJUBLJANA — Ivana Kern, 74; Angela Benedik r. Lap; Ela Perme r. Rudl; Stojan Šuc; Karel Tauber, borec za sev. mejo, 88; Leopold Rojina, 82, up. žel.; Nace Bernaša, up., borec za sev. mejo; Marija Prelec r. Dornik; Rudi Švajger, 75, Jože Simčič; Alojzija Vargazon r. Juvančič, 91; Marija Gruden, 81; Josip Gole, up. prof., 88; Jože Simčič; Frančiška Klančnik, up.; Mara Hočevar r. Podgornik.

RAZNI KRAJI — Terezija Vovk r. Peternel, 86, Hraše; Anica Klavs r. Markovič, up., 85, Ivančna gorica; Barbara Koblar Lomarjeva mama, Rovte v Šelski dolini; Terezija Birk r. Arh, Radovljica; Ana Črv r. Dežman, Ribno; Franc Kavčnik, up. čevlj. mojster, Vnanje Gorice; Anica Podlogar r. Omota, Maribor; Srečko Dobovšek, Jesenice; Vera Mejač r. Klun, Ribnica; Marija Stražišar, Hrenova Mici, Verd; Lovro Kožuh, up., Škofja Loka; Valentin Zupan, up. Tržič; Marijan Žitko, Matenja vas; Alojz Trilar, up., Polje; Jože Mikolič Novo mesto; Franc Železnik, up., Ig; Julijana Kajtna Griže; Anton Poklukar, Kranj; Alfred Kos, up., 80; Maribor; Rudolf Hlebš, up. stekl. mojster, 80, Kranj; Marija Japelj, Bevke; Jakob Čeč papirničar, Radeče; Rozalija Jurhar, 79, Vransko; Franc Može, Daljni vrh.

SLOVENCI v ARGENTINI

Osebne novice:

Smrt: Umrla je 19. junija v Boulogne ga. Cecilija Smerajc v 81. letu starosti. V domovini je bila rojena v Krtini (fara Dob v Kamniškem okraju). Pokopali so jo 21. junija na pokopališče Boulogne. Vsem sorodnikom naše sožalje.

BUENOS AIRES

Alojzijeva proslava v Slovenski hiši

Alojzijeva proslava spada med redne letne prireditve slovenske ljudskošolske mladine. Za mašo poskrbi dušno pastirstvo — letos je mladim govoril msgr. Orehar — za zabavni del, pod katerim se običajno razume odrski nastop, morajo poskrbeti posamezni šolski odbori. Letos je prišla na vrsto šola dr. Franceta Prešerna iz Castelarja.

Na programu ni bilo napovedano, kar je bilo verjetno za mnoge najbolj pretresljivo. Spomin mladih našim žrtvam v revoluciji! Slabo vreme, ki je na žalost marsikoga zadržalo doma, je prireditelje prisililo, da je spominske besede spregovoril v kapeli šolski referent France Vitrih, od učencev sta pa Rozka Snoj in Tonček Rode lepo deklamirala za to priložnost izbrani pesmici. Kljub dežju se je pred spomenikom padlih pojavil lep šopek rdečih nageljnov in sveča. Zelo lepo dejanje!

Igra Ukaz sinjega zmaja je zrastla v očetnjavi tam okrog leta 1964, pa je bilo seveda potrebno nekatere stvari preurediti, ker tako izrazi kakor imena ne odgovarjajo resnični slovenski stvarnosti. Ta preureditev se je režiserju Mihi Gaserju zelo posrečila. Govoriti o sami zgodbi ne kaže, ker bi bili vsi tisti, ki bi igro radi videli, prikrajšani za užitek. Lahko pa ji bodo prisostvovali, ko jo bodo castelarski odrski mojstri ponovili. A o tem bo še pisano v časopisju.

Nastopili so naslednji otroci: Kristinca Kremžar, Marko Jerovšek, Luka Debevec, Gabi Rant, Veronika Bras, Betka Jerovšek, Matevž Debevec, Sandi Gaser; od starejših so priskočili na pomoč gospa Kristina Jerovšek, Miha Gaser, Andrej Golob, Marijan Kopač, Miro Oman, Martin Križ, Marija Kopač; šepetalki sta bili Anka Golob in Mariči Dolinšek, luči je dirigiral Janez Jereb, kostume je napravila gospa Magda Češarek, maske pa mojstrsko Nande Češarek. Sceno je izdelal Miha Gaser s pomočjo Andreja Goloba in Janeza Kopača.

Poudariti je predvsem treba lepo izgovarjavo otrok — četudi je kakšna beseda včasih zdrsela —, posebej pohvaliti njihovo pridnost, da so se vloge tako lepo naučili(in bili starejšim za zgled, je tako?), z veseljem pa tudi ugotoviti, da so med mladimi pravi odrski talenti.

Ta čas, ko so se pripravljali na igro, sem se razgovarjal z nekaterimi in jih vprašal to in ono. Marko Jerovšek mi je povedal, da rad igra, da ga ni strah, kadar mora iti na oder, da mu pa krepko odleže, ko je vsega konec. Podobno meni njegova sestra Betka. Je res hudo, če je toliko vaj in se moraš daleč voziti, a koncem koncev je vse lepo. Ko sem Luko Debevca vprašal, ali bi rad večkrat igral, so se mu kar zasvetile oči. Ni ga strah odra in ogromno znanja slovenščine pridobi, kadar se mora učiti vlogo. Tudi starejši, če jih smem tako imenovati, so podali svoje mnenje: Andreja Goloba veseli igranje in bi nastopal tudi na osrednjem odru v Slovenski hiši, seveda samo pod komando Mihe Gaserja. Marijan Kopač priznava, da je učenje vlog poleg dela in drugih opravkov precej težavno, vendar ga sleherna igra pritegne. Tudi on bi nastopal na osrednjem odru. Martin Križ je že tolikokrat igral, da se je že navadil. Pred začetkom ga sicer malo trese mraz, a ko je na odru, se počuti doma.

Ti razgovori naj bi bili skromen doprinos k načrtni organizaciji našega odra v zdomstvu: šolski referat bi moral določiti, kateri kraji naj sleherno leto naštudirajo primerno odrsko delo, pa potem z njim gostujejo po drugih Domovih. Osrednji oder pa: vsi dosedanji režiserji bi se morali enkrat zbrati in skleniti, kaj in kako in zakaj se bo igralo. Škoda je namreč, da pri veličastni dvorani, ki jo imamo v Slovenski hiši, odrske deske premalo trpe.

Vsem nastopajočim čestitamo, vsem materam želimo oddih, vsem pa, ki igre niso mogli videti: oglejte si jo, ko bo ponovljena na Pristavi.

Carniolanus

BARILOČE

27. redni občni zbor SPD Bariloče

23. junija se je vršil 27. redni letni občni zbor Slovenskega planinskega društva v Bariločah. Članstvo je zborovalo po planinsko v še nedovršenem novem Planinskem Stanu, ki se nahaja v gradnji.

V odsotnosti predsednika Jermana, ki potuje po Evropi, je podal letno poročilo tajnik Blaž Razinger. Nanizal je vrsto prireditev in športnih dosežkov, omenjal mladinsko veselico, slovenske smučarske tekme, proslavo 29. oktobra, udeležbo na Prazniku snega, otvoritev Petričkove koče Pod Skalco in izredni občni zbor, ki je sklenil prenovitev Stana, delo, ki je v teku. Blagajnik V. Arko je prebral letno bilanco, iz katere je razvidno, da so se sredstva za gradnjo Stana zbrala predvsem iz izkupička Praznika snega in iz srečolova, ki ga je organiziralo buenosarieško članstvo in ki je žrebal umetniško sliko, darilo slikarice Bare Remec. Trenutno je v teku nov srečolov, v katerem se žrebajo smučarski predmeti. Srečke so razmeroma poceni, po 2000 pesov vsaka, in društvo se priporoča za sodelovanje. Poročal je tudi Boris Kambič, ki je prevzel skrb za gradnjo in v daljšem razpravljanju so se prerešetale razne podrobnosti nadaljnjega dela.

Ker so poglavitne zadeve društva v teku, je članstvo podaljšalo delovno dobo starega odbora do spomladi. Takrat naj bi nov občni zbor razpravljal o pravilniku, v skladu z zakonitimi državnimi predpisi in naj bi se novi odbor pobrigal predvsem za pravno osebnost, da bi bilo tako naše društvo, ki obstoja že trideset let, tudi legalno urejeno.

VA

PRISTAVA

Občni zbor Društva Slovenska Pristava

V nedeljo 10. junija t. l. ob 11. uri dopoldne se je v dvorani novega Doma na Pristavi vršil redni občni zbor Društva Slovenska pristava. Vodil ga je prvi podpredsednik Bojan Križ. V uvodu se je v toplih besedah najprej spomnil pokojnega predsednika Pavla Fajdiga. Za tem pa je po uvodnih formalnostih prešel na dnevni red.

Iz poročila tajnika Mirka Kopača je razvidno, da se je odbor sestajal na redne seje dvakrat na mesec, po potrebi pa tudi večkrat.

Zanimivo je poročilo blagajnika Nandeta Češarka iz katerega posnemamo, da je društvo imelo v tej poslovni dobi vseh dohodkov $ 6.545.690.—. Kot glavne dohodke je našteval: članarina in darovi $ 1.159.770.—, prireditve $ 2.621.140.—, bar, družinske nedelje, koline $ 2.764.780.—. Imelo je tudi izdatke: $ 4.066.816.—. Glavni izdatki so bili: gradbeni material in delo $ 2.653.426, inventar $ 523.909.—, potrošnje, plin, elektrika, davki $ 413.494.—, obresti in drugi izdatki $ 889.387.—.

Iz poročila kulturnega referenta je vidno, da je glavno delo bilo v pripravi kulturnega programa za Slovenski dan. Priprava je terjala ogromno časa, trdega dela in sodelovanja številnih oseb. Trud je bil bogato poplačan z veličastno folklorno prireditvijo koroške ohceti. Obisk Slovenskega dneva je bil tolik, da ga Pristava še ne pomni. Bil je višek kulturnega dela društva. Pa še je bilo postavljenih na oder več iger, izvajani so bili pevski in glasbeni koncerti, razne priložnostne prireditve in aktualna predavanja.

Iz gospodarjevega poročila Poldeta Golob zvemo, da je bilo nakupljene precej gostinske posode in plinska peč za gostinski salon. Pristava je sedaj lepo vzdrževana, povsod vladata red in čistoča.

Predsednik gradbenega odseka France Rant je poročal o izvršenih gradbenih delih. Iz poročil ostalih odbornikov in ženskega krožka na Pristavi, ki ga vodi ga. Nataša Krečič je razvidna živahna delavnost, zato pe nadzorni odbor poslovanje pohvalil in predlagal odboru razrešnico. Po razgovoru so bile volitve. Sicer ni še potekla funkcijska doba odboru, toda zaradi smrti predsednika so bile volitve potrebne. Predložena je bila samo ena lista. Predlagal jo je Bojan Križ. Za predsednika je bil izvoljen France Pernišek. V odboru so: podpredsednik France Rant, tajnik Mirko Kopač, blagajnik Nande Češarek, kulturni referent Miha Gaser, gradbeni referent France Rant, gospodar Polde Golob; ostali odborniki so: Albin Kočar, Kazimir Keber, Franc Jerovšek, Karol Lisjak, Alojzij Boh. Duhovni vodja je g. Matija Lamovšek, zastopnica krožka žena in mater ga. Nataša Krečič. Člana odbora sta tudi vsakokratni predsednik fantovskega odseka in predsednica dekliške organizacije.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni Ivan Klemenčič, Rok Kurnik in Rudi Gričar.

Novoizvoljeni predsednik se je zborovalcem zahvalil za izkazano zaupanje in kot program za bodoče delo omenil: 1. dokončati gradnjo Doma; 2. stopiti v neposreden stik z mladino in ga stalno vzdrževati; 3. ustvariti stik s starši in ga stalno vzdrževati, da se ustvari na Pristavi ena sama velika družina; 4. pravno urediti na Pristavi vse tiste zadeve, ki so še neurejene.

Po soglasnem sprejetju nekaterih predlogov je bil okrog 13 občni zbor zaključen.

Očetovski dan

Namesto v nedeljo 17. junija smo ga na željo krožka žena in mater prestavili na nedeljo 24. junija. Družinsko kosilo so odlično pripravile žene. Gostinski salon je bil polno zaseden. Žene so se tokrat hotele oddolžiti možem, ki jim za materinski dan vedno pripravijo in tudi skuhajo kosilo in jih lepo postrežejo. Zato so tokrat tudi gospe stregle. Pa je za opazovalca bolj zanimivo opazovati „dedce", kako se vrte po kuhinji in okrog loncev, pomivajo posodo itd. Smo pač navajeni, da žena vlada v kuhinji, mož pa v obednici.

Popoldne ob 16 so otroci pripravili prav prisrčno proslavo v zgornji dvorani. Teža prireditve je slonela na učencih ljudske šole. Pripravili so pet lepih točk z deklamacijami, izbranimi za ta praznik. Nastopili so vsi od najmlajših pa do zadnjega razreda. V imenu obeh mladinskih organizacij je v kratkem in lepo sestavljenem govoru očetom voščila gdč. Veronika Zurc. Za konec je pod vodstvom ge. Anke Savelli Gaserjeve otroški zbor ubrano zapel štiri pesmi: Pridi Gorenjc, Vetrič, Veseli dan voščimo in Očka moj, kako rad te imam.

V imenu očetov se je mladini in učiteljicam za lepo počastitev zahvalil Pavle Rant.

Po proslavi se je razvijala živahna družabnost z raznimi igrami in prijateljskim pomenkom.

F. P.

SAN JUSTO

Spominska proslava v čast našim žrtvam

V nedeljo 17. junija je bila v Našem domu v San Justo spominska proslava v čast našim žrtvam zadnje svetovne vojne in revolucije.

Predsednik Našega doma Marjan Bogataj se je v uvodnih besedah spomnil vseh, ki so pred 34 leti in več darovali mlada življenja za lepšo bodočnost našega naroda. Njihova žrtev naj bo vsem nam opomin k intenzivnemu delu za našo skupnost.

Mladinski pevski zbor je pod vodstvom Andreja Selana zapel štiri pesmi: Tiha luna, O mraku, Lahko noč in Venite rožice moje. Zatem je skupina fantov recitirala Pregljevo „Pesem makabejskih bratov".

Spominski govor je imela gdč. Katica Cukjati, ki že vrsto let poučuje v „Balantičevi šoli" v San Justo. Govornica je nanizala vrsto pomembnih misli, vrednih našega razmišljanja. Med drugim je poudarila, da komunizma ni mogoče opravičiti in sprejeti auka, ki ga ponuja svetu, ker je brezbožen, ker postavlja v svoji prevzetnosti in napuhu v sredo sveta družbo kot najvažnejšo vrednoto, ker ne priznava nobene morale, ker je njegov cilj svetovna revolucija. Naš spoštljiv spomin do padlih žrtev revolucije pa zahteva, da posredujemo mladini njihove ideale za domovino, da bo aktivno delala za dosego slovenske svobode in pa za duhovni in materialni napredek argentinske družbe.

Za sklep so vsi številni udeleženci spominske proslave v lepo pripravljeni dvorani s slovenskim grbom in simbolom mučeništva, zapeli „Oče, mati..."

SLOVENSKA VAS

Spominska proslava

V nedeljo dne 24. junija smo se rojaki po slovenski maši zbrali v Hladnikovem domu pred spominsko ploščo, kjer smo kot vaška skupnost počastili naše junake — po končani vojni vrnjene in po komunistih nasilno pobite domobrance, ki so nosili težo protikomunistične borbe.

Ga. Slavka Šmalc, ki je izgubila tri brate — domobrance, je v začetku slovesnosti prižgala ob plošči brezjansko romarsko svečo svojim pobitim bratom ter vsem ostalim padlim domobrancem v hvaležen spomin. Po liturgičnih molitvah za naše drage pokojne, v katere smo vključili tudi vse ostale žrtve naše borbe, je gdč. Bernardka Gerkman recitirala pretresljiv odlomek iz dr. T. Debeljakove „Črne maše za pobite Slovence". Pevski zbor, h kateremu je v zadnjem času pristopilo več novih mladih moči, je pod vodstvom Ivana Meleta z občutkom zapel tri priložnostne pesmi in sicer: Soči vodi, Vigred in Kočevski Rog.

Nato je govornik Jože Markež v lepo zasnovanem govoru, prepletenem in podprtem z besedili iz naših domobranskih pesmi, razvil temeljne misli o nujnosti in pravilnosti naše borbe proti rdeči tiraniji, pokazal konkretno na sličnі razvoj dogodkov v tem trenutku v raznih delih sveta ter zaključil svoj govor z izjavo in pozivom, da se ta borba proti komunizmu bo nadaljevala, dokler „gruda naša ne bo oteta".

Svečano spominsko slovesnost so številni navzoči zaključili z himno: Oče, mati.

I. G.

Vsem, ki poznajo Bariloče

(...in pa vsem, ki jih še bodo spoznali...)

to se pravi (več ali manj) vsem Slovencem v Argentini, velja to novo poročilo iz San Carlosa.

Oziroma nič „poročilo"! Kar recimo: „Vesela novica"!

Že nekaj let se je na sejah SPD (bodisi pri bariloški ali buenosaireški veji) govorilo, načrtovalo, sklepalo in še kaj drugega, kar k folklori sej spada... o nujni preureditvi Planinskega stana. (Mlajši del „šume" je vztrajno uporabljal besedo „modernizacija"...) Niso vsi odborniki SPD učenci Janeza Evangelista Kreka, a dovolj je bilo v njih duha tega našega velikana (ki je poleg tega bil tudi strasten hribolazec...), da smo si vsi vzeli za vodilo njegovo geslo: „Začeti je treba!"

In tako smo pred nekaj tedni res začeli s prenovitvijo Stana. Zapel je kramp, samokolnice so zaškripale, padle so razne stare stene, podaljšal se je pod, nad že obstoječimi stenami se je dvignila nova streha... skratka: tako za bariloško srenjo, ki je medtem narasla in torej potrebuje večjih prostorov, kakor za poletne buenosaireške goste, nastaja večji in predvsem ugodnejši Stan. Zgrajena bo nova kuhinja, postavljene nove kopalnice in nad nekdanjim „gradičem, kjer burja piha", bosta celo — celo dve zasebni sobici. („Morda za kakšne dame, ki bi želele privatno sobo..." je zapisano v zapisniku.) Skratka: kdor bi nepoučen po naključju danes stopil mimo Stana, ga ne bi več spoznal. Kakor da bi potres šel preko njega. Gre pa za potres, ki mu stare in mlade roke prav udarniško spreminjajo lice...

Treba bo zdaj še preurediti napeljavo plina, vode. Opremiti kuhinjo z novim plinskim štedilnikom, kopalnico s termotankom... (Tako ne bo nihče imel možnosti mami v Buenos Airesu praviti, da je „tam doli" voda stalno nekaj stopinj pod ničlo in da torej...)

Kako to, da smo imeli korajžo začeti z gradnjo?!

Čisto preprosto: ker smo pač Slovenci gadje! Na lanski „Fiesta de la nieve" smo med drugimi narodnostmi tudi mi postavili svoj „štant" (kaj „štant"!? **Kozolec in pol!**) — no, in z izkupičkom „štanta" smo mogli začeti delo. In kako bo stvar šla naprej? In novi fondi?

Še preden so zapele lopate in krampi, je bariloška „šuma" pričela s prodajo... srečk. Po $ 2.000.— so; to je, kolikor normalen Slovenec, dokler mu dohtar ne prepove, zapravi v enem dnevu za kavice... In nagrade? Kdor bo lastnik izžrebane številke, si bo lahko lomil noge na Catedralu na slovenskih, čisto novih uvoženih smučeh znamke ELAN Drugi srečnež bo dobil krasne smučarske palice, tretji pa tak par smučarskih rokavic, kakršne se lahko samo v holywoodskih filmih vidi. (Po vsem tem, mislim, da je vsaka reklamna beseda odveč, in naj se spoštovani bravec (bravka) samo postavi v vrsto, tako da si more nabaviti vsaj po eno srečko...)

A to še ni vse!

Komaj se je v Bairesu zvedelo, kaj pripravlja „južna veja", ni minil niti en dan („Mi tukaj v Bairesu pa tudi nismo na prežgani juhi priplavali!"), in že je tudi v Dobrih Sapicah bilo sklenjeno, da bo tudi tam izpeljana „rifa" za povečavo potrebnih fondov pri povečavi Stana. Buenosaireške srečke so po $ 5.000.— in prva nagrada je moška (ali ženska) ura QUARTZ, o kakršni včasih sanjamo, da bi jo bilo lepo imeti... Druga nagrada: kos blaga za damsko obleko, kakršno si danes samo še botrce pri birmi lahko omislijo... (Srečke prodajajo odborniki).

Niso še šle prve srečke dobro v prodajo, ko smo tu na jugu že zvedeli, da je nekdo v Bairesu daroval nov plinski štedilnik za kuhinjo, da je celo del potrebne vsote za termotank že zbran, da je neka naša tvrdka ponudila okna in vrata, da...

Seveda... (ah, ta „seveda"); kdor je kdaj bil tako usodno heroičen, da je v življenju kje kdaj kaj zidal, ta ve, da „ta okroglega" pri takih zidavah nikdar ni preveč... Narobe! Zato smo se res prav iz srca razveselili, ko smo zvedeli, da bo odbor buenosaireškega SPD, zato da nabere še več fondov, organiziral tudi še poseben **planinski ples.** Če ne bo kuge, vojske in potresa, bo ta 22. septembra. Podrobnosti bodo pravočasno objavljene v našem časopisju...

Skratka: korajža velja! Če vas na cesti kdo napade (tak z blokom srečk v roki...) kar pogumno sezite v žep! Nekoč bodo sadovi tega dela v korist nam vsem. Predvsem našim mladim, takim, ki že hodijo po bariloških hribih, kakor tudi tistim, ki danes morda še ne vedo, kaj so čisto ta pravi žulji na nogah...

Naj bi prenovljeni Planinski stan bil še ugodnejše prehodno taborišče vsem Slovencem, ki v bariloški pokrajini iščejo oddiha in novih sil, bariloškim Slovencem pa še krepkejše in toplejše slovensko ognjišče.

PRIPOMBA: Našim članom in prijateljem v Bs. Airesu sporočamo, da letošnjo zimo Stana seveda ne bo mogoče uporabljati. Trdno pa upamo, da bo že v začetku poletne sezone Stan nudil udoben in lep kotiček vsem buenosaireškim turistom, ki bi želeli na stari planinski način v Bariločah preživeti nekaj lepih dni.

Zič

KAKO PREBRODITI PETROLEJSKO KRIZO

SKLEPI SEDMIH V TOKIO

Trinajst držav članic organizacije petrolejskih izvoznikov je zadnji teden napovedalo povišico ceni petroleja. Ta povišica predstavlja kar 24 odstotkov dosedanje cene, in je hud udarec za zahodne industrijske države, skoraj popolnoma odvisne od pretežno arabskih izvoznikov.

Kaj storiti spričo povišice, ki predstavlja novo krizo za gospodarstvo teh držav? Sedem zahodnih gospodarskih velesil se je zbralo v Tokiu in proučilo položaj. Prave rešitve sicer ni, dokler ne iznajdejo energetske sile, ki bi nadomestila petrolej. A vsaj začasno so sklenili omejiti uvoz petroleja. Ta sklep velja za sedem let in bo trajal do 1985. Z omejitvijo uvoza bodo vsaj nekoliko lažje dihala gospodarstva teh držav, a kaj krepko bodo prizadeti potrošniki. V ZDA imajo že sedaj težave, ko v raznih zveznih državah omejujejo prodajo bencina za pogon avtomobilov. Slične nevšečnosti bodo seveda sedaj doživljali v Nemčiji, na Japonskem, Italiji, Franciji, Angliji in Kanadi, ki so vse sopodpisnice Tokijskega sklepa.

Medtem pa, ko bodo štedile s petrolejem kot v vojnih časih, bodo te države investirale velike vsote denarja za raziskovanje nadomestnih energetskih virov. K temu jih sili ne le vedno rastoča cena petroleja, temveč tudi usihajoča petrolejska ležišča, katerih zmogljivost ni večna. In konec „petrolejske civilizacije" je bliže, kot pa si ljudje splošno predstavljajo.

Nikaragva: brez konca

VOJAŠKA IN DIPLOMATSKA OFENZIVA

Kot je bilo pričakovati, se državljanska vojna v Nikaragvi nadaljuje. In ni ji še videti konca, razen če kak zunanji činitelj ne poseže vmes z odločilnim ukrepom. Vojaške sile so zelo izenačene, morda ima rahlo premoč vladna stran, a ta premoč ji ne zadošča za zmago nad upornimi sandinisti.

Vladi je uspelo izriniti upornike iz glavnega mesta Managua in iz njega okolice. Sandinisti so sicer izjavili, da gre le za „taktični umik", a res je, da njih položaji niso bili več vzdržljivi. Po drugi strani pa jim trenutno umaknjeni oddelki bolj koristijo drugod. Vladnemu uspehu v Managui pa je odšteti napad upornikov v mestu Rivas. Tukaj so sandinisti oborožili ljudstvo in povzročili oboroženo vstajo. Oddelki narodne straže so bili obkoljeni in neznanka je, ali bodo mogli vzdržati.

Medtem, ko se obe bojujoči stranki pripravljata na ofenzivo na sovražne položaje, se odigrava druga, diplomatska ofenziva. Tako začasna opozicijska vlada, ki se nahaja v Panamá, kot razne ameriške vlade in predstavniki ZDA proučujejo najboljši izhod iz sedanjega kritičnega položaja. ZDA so predstavile načrt, ki naj bi predvideval takojšen odstop Somoze, nakar naj bi kongres imenoval začasnega predsednika; temu na bi nasledil narodni svet, pod katerega vlado naj bi bile ustavljene sovražnosti. Zatem naj bi bile izvedene svobodne volitve in nastop ustavne vlade. Ta načrt so zavrnili tako Somoza kot uporniška vlada.

Somoza prav tako zatrjuje, da ne bo pristal na nikakršen izhod, v katerem ne bi bili vključeni tako njegova stranka, kakor Narodna straža. To pa je seveda nesprejemljivo za sandiniste. Rešitev se zavlačuje, boji se nadaljujejo, narod pa trpi in vidi, kako niha njegova usoda med dežjem in kapom.

Zadnje vesti: Sandinistični radio poroča, da so gverilci zavzeli mesto Rivas, katerega bodo proglasili za sedež njihove začasne vlade. V Managui je neki ameriški častnik poročal o doseženem, a uradno nepotrjenem sporazumu med Washingtonom in Samozo glede njegovega odstopa domnevno konec tega tedna.

General Dolničar imenovan za tajnika zveznega predsedstva

Pomočnik ministra za obrambo, 58-letni slovenski general Ivan Dolničar je bil 7. junija imenovan za glavnega tajnika zveznega predsedstva Jugoslavije. Zvezno predsedstvo republike je sestavljeno iz devetih članov, predseduje pa mu seveda maršal. Mesto glavnega tajnika zveznega predsedstva je bilo predvideno v Pravilniku predsedstva SFRJ, ki je bil odobren leta 1975.

General Dolničar je eden izmed nekaterih visokih vojaških starešin, ki imajo trenutno izredno vplivne položaje. Drugi so: Hrvat Franjo Herljević, ki je v Jugoslaviji šef tajnih in javnih policijskih sil. General Vuko Goče-Gučetić, prav tako Hrvat, je zvezni državni tožilec; Srb general Nikola Ljubičić je obrambni minister in nedavno so imenovali za glavnega izdajatelja partijskega tednika „Komunist" polkovnika Veljka Miladinovića. Na sploh se veča moč v visokih partijskih vrstah, saj je trenutno v Centralnemu komiteju Zveze komunistov Jugoslavije in v dveh drugih važnih partijskih odborih 23 visokih vojaških starešin, kar predstavlja 14 odstotkov vseh članov teh odborov.

Dolanc naj bi nadomestil Kardelja

Poročali smo, kako je meseca maja neposredno pred odhodom Tita v Moskvo Stane Dolanc zgubil važen položaj tajnika prezidija Zveze komunistov Jugoslavije, na katerem je bil 8 let. Kljub temu je spremljal Tita v Moskvo. Evropski komentatorji so bili deljenega mnenja. Eni so se nagibali k temu, da je zaenkrat končana Dolančeva politična kariera, drugi pa so zatrjevali, da nikakor ni padel v nemilost. Tudi o tem smo poročali.

Kmalu pa se je začela širiti govorica, da naj bi Dolanc prevzel funkcije umrlega Kardelja. To je potrdil Dolanc sam na tiskovni konferenci, ki jo je imel 14. junija v Beogradu pred več kot 150 tujimi časnikarji in dopisniki. Povedal je, da je res po Kardeljevi smrti dejansko prevzel del njegovih nalog in se je moral zato rešiti „rutinskega" dela, ki mu je preje jemal do 80 odstotkov delovnega časa. Sedaj se bo posvetil teoretičnim in praktičnim vprašanjem jugoslovanskega političnega sistema in bo kmalu tudi formalno prevzel odgovornost za zadevni delokrog.

V zvezi z obiskom v Moskvi je Dolanc na konferenci potrdil, da nedvomno obstaja različnost pogledov med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo pri ocenjevanju vloge neopredeljenih držav in njihove politike.

V osrednji jugoslovanski vladi prevzemajo ključne položaje višji oficirji, predvsem generali. V tem sklopu je tudi Kardelja, ki je bil po poklicu učitelj, zamenjal Dolanc, ki je bil v vojaški obveščevalni službi v činu polkovnika.

Opozorilo bravcem in naročnikom

Današnja številka Svobodne Slovenije je prva v drugi polovici tega leta. Ni potrebno dokazovati, da je finančno vprašanje pri izdajanju lista zelo težko zmogljivo predvsem zaradi inflacije.

Zaenkrat prosimo naročnike in bravce lista, da sodelujejo pri reševanju tega vprašanja:

Predvsem je treba POVEČATI ŠTEVILO NAROČNIKOV. Vsi, ki list berejo pri znancih ali prijateljih, naj postanejo še ta mesec naročniki. Samo v Argentini bi se na ta način znatno dvignilo število naročnikov.

Poleg tega je mnogo naročnikov in bravcev, ki bi brez težav lahko prispevali v tiskovni sklad večje zneske.

Prosimo, upoštevajte to opozorilo.

UPRAVA SVOBODNE SLOVENIJE

MEDNARODNI TEDEN

V BOLIVIJI so imeli te dni predsedniške volitve. Kot je bilo pričakovati, je največ glasov pobral kandidat sredinskolevičarske koalicije Hernán Siles Zuazo (ok. 35%); takoj za njim je drug sredinski kandidat Paz Estensoro (30%). Bivši predsednik general Banzer je zasedel tretje mesto z 18%. Ker nobeden od kandidatov ni dosegel nadpolovične večine, bo moral kongres odločiti, kdo bo bodoči predsednik. Največ možnosti imata Silez Zuazo in Paz Estensoro. Naj zmaga eden ali drugi, bodoča bolivijska vlada bo vsaj delno levičarsko pobarvana.

KARL CARSTENS, čigar kandidatura je doživela nešteto kritik, je vendar bil izvoljen in nastopil kot predsednik Združene nemske republike. Carstens, kateremu očitajo nacistično mladost, ima 64 let in je bil že prej predsednik zahodnonemškega parlamenta.

LETNO ZASEDANJE Ljudskega kongresa v komunistični Kitajski je bilo zaključeno preteklo nedeljo. Med glavnimi zaključki opazovalci navajajo porast fondov „za obrambne namene", ki jih bo dobila vlada, in pa omejene svoboščine, ki jih bodo deležni Kitajci.

PAPEŽ Janez Pavel II. je posvetil 14 novih kardinalov, ki jih je pred kratkim imenoval. Proti pričakovanju pa je še vedno ohranil „in pectore" ime petnajstega.

V IRANU je vlada zagrozila, da bo odstopila. Ministrski predsednik Bazargan se je sestal s Homeinijem. Vlada navaja za razlog nezadovoljstva močno podporo, ki jo dajejo muslimanski verski predstavniki oboroženim upornikom, katere hoče vlada razorožiti in ukrotiti.

ŠPANSKI TERORISTI nenehno napadajo vlado in izvajajo prevratne akcije. Sedaj so si izbrali za cilj lepa obmorska kopališča, kjer polagajo bombe. Te akcije povzročajo veliko škodo državi, ker odvajajo evropske in ameriške turiste.

RODEZIJA je napadla gverilske baze v Zambiji. Kot znano, se črni levičarski gverilci iz Rodezije zatekajo v Zambijo, ki jim daje podporo. Istočasno so v Rodeziji otvorili prvi parlament, v katerem imajo črnci večino sedežev.

V FRANCIJI bodo ustanovili posebno udarno silo, ki naj varuje francoske koristi in poseže v pomoč ogroženim Francozom na katerem koli delu sveta. Ta novica, ki jo je vlada sicer zanikala, je slična drugi, ki je pred tednom govorila o podobnem namenu v ZDA. Vse to seveda po judovskem vzorcu, ko je tako lep uspeh žel v Entebbe za časa vladanja Idi Amina.

ANGLEŠKA ministrska predsednica Margaret Thatcher izgublja na priljubljenosti. Na volitvah je zmagala z zavidljivo večino, a sedaj, vsled njenega gospodarskega programa, že zaostaja za svojimi laburističnimi tekmeci. Sic transit...

Mensaje al papa

El presidente de la Nación, teniente general (RE) Jorge Rafael Videla, hizo llegar un mensaje al papa Juan Pablo II, con motivo de conmemorarse el Día del Pontífice. Expresa lo siguiente:

"Beatísimo Padre:

"Al adherir, con el fervor propio de nuestras convicciones cristianas, al Día del Pontífice, deseo en nombre del pueblo y gobierno argentinos, expresaros el sentimiento de alborozada esperanza que nos suscita vuestra trascendente labor pastoral.

"Advertimos en ella, con el calor de una fe siempre renovada, el signo funcional que parte de San Pedro y el impulso ecuménico que se inicia con San Pablo.

"Al mismo tiempo asistimos, con unción, al magno y edificante rumbo de una Iglesia itinerante que tiene en vuestra persona al Vicario del Verbo Divino y al ardoroso defensor de la dignidad humana.

"Por eso, nuestra condición de creyentes tiene hoy nuevos y mayúsculos motivos de alegría al recibir no sólo vuestra enseñanza orientadora, sino también el emocionante ejemplo de una vida que se vuelca, sin descanso, al servicio de la redención del hombre.

"Los argentinos, que desde nuestro más remoto origen nos colocamos al amparo de la Cruz, invocando en todos nuestros actos la iluminación del Espíritu Santo, hemos hecho de la libertad y la justicia un afán permanente. Así es como vuestras recientes lecciones desde Puebla y vuestra amada Polonia, nos han llegado con el vigor de un mensaje transformador e inolvidable; con el imperio de un mandato espiritual que exalta nuestras almas y fortalece nuestras razones.

"Beatísimo Padre: Al saludaros en esta fecha tan cara a la catolicidad y al haceros llegar las más fervientes muestras de mi devoción, os suplico vuestra bendición apostólica para todo el pueblo argentino".

IZ ŽIVLJENJA IN DOGAJANJA V ARGENTINI

Zadnji teden so politični opazovalci v Argentini preživeli v znamenju tkim. političnega predloga. Kaj je to? Dejansko tega točno nihče ne ve. Gre pa za načrt, ki naj ga izpelje sedanja vojaška vlada in potom katerega naj država dobi v bodočnosti ustavno zgradbo, ki naj zagotovi mirno in nemoteno demokratično življenje.

To je seveda zelo širok pojm. A kaj bolj točnega zaenkrat ni mogoče povedati, kajti vse vladne napovedi v tem smislu so kaj površne. Politični načrt je vlada pravzaprav napovedala ob samem nastopu pred tremi leti. Tedaj so oborožene sile zatrdile, da bo država vrnila civilno vlado, kakor hitro bodo dani pogoji za trdno, a dinamično demokracijo, katere značilnost bo kakor jo zahteva ustava: „republikanska, reprezentativna in federalna".

Od tedaj pa do danes so tako člani vojaške hunte (prejšnji in sedanji) kot tudi predsednik general Videla sam mnogokrat potrdili ta prvoten namen. Kar se tega tiče ni dvoma: vlada ima namen pripeljati Argentino v demokracijo, a kdaj in v kakšnih okoliščinah, to je neznanka. Okoliščine naj sedaj razjasni „politični predlog". A rok? „Da bi radi vedeli ali bo v predlogu povedano kdaj bodo volitve? Ne. Tega v predlogu ne bo," se je te dni izrazil visok vojaški funkcionar, katerega ime časopisi ne povedo.

Zgodovina „predloga" se začne uradno kako leto nazaj, ko ga je prvikrat napovedal predsednik Videla. Tedaj je tudi povabil narod, razne miselne skupine, struje in predstavne osebnosti, naj ob ugodni priliki dopolnijo vladni načrt z lastnimi idejami, pripombami in dodatki. Že tedaj so razni politični predstavniki smatrali, da se bliža dan obnovljene politične dejavnosti. Seveda ni bilo tako. Zgodilo se je nekaj podobnega kot s sindikalnim zakonom. Po treh letih nenehnih napovedi ga še sedaj čakamo.

Dejansko stanje dokumenta „političnega predloga" je sledeče. Osnovna zamisel je bila sprejemljiva za vse tri rodove oboroženih sil, ki danes vladajo državo. A to temeljno smernico je bilo treba razčleniti, iti v potankosti. Te potankosti je vsak vojaški rod proučil posamezno; nato pride doba, ko bodo morali priličiti troje osnutkov v en sam dokončen načrt. Pred kakimi desetimi dnevi je s svojim delom končalo letalstvo. Admirali so se dokončno zedinili prve dni tega tedna. Generali prav te dni zasedajo, da potrdijo dokument suhozemske vojske. Predno bo to usklajeno in uzakonjeno, bo preteklo še nekaj časa. Neuradno ga napovedujejo za zadnji trimester tega leta. Morda, a težko.

Kar se sedanjega še nedokončanega osnutka tiče, menijo nekateri opazovalci, da njega vsebina ni izključno politična. V tem temeljnem političnem dokumentu naj bi se obdelala vsa temeljna polja argentinskega življenja: gospodarstvo, socialno stanje, tehnologija, vzgoja, itd. Bila naj bi to prava radiografija sedanjega argentinskega stanja in načrt, kakšno naj bo v bodočnosti življenje in delovanje tega naroda, in kako priti do tega idealnega stanja.

Seveda to bo zahtevalo časa. Je bila le pomota, nejasnost časnikarjev ali utopija, ko so pred nekaj časa pisali, da hoče letalstvo, naj vojaška vlada ostane na krmilu države še bodočih enajst let, rok v katerem bi lahko pripravili trdno stanje za bodočo demokracijo?

Jasno je, da nimajo vsi tolikega potrpljenja. Politiki, oziroma predstavniki raznih političnih strank, ki imajo trenutno prisilen dopust, nenehno migajo in skušajo uveljaviti svoj vpliv. Vlada jim naravnost ne nasprotuje. Še več, od časa do časa jih boža, kot te dni, ko je notranji minister, v katerega območju se suče vse politično načrtovanje, dejal: „Vojaki ne morejo ignorirati politikov."

Kot odgovor na ta namig, je radikalni vodja dr. Balbín te dni izjavil, da „moramo začeti delovati". Vprašanje je, delovati v čem. Objasnil je, da mora stranka pač obnoviti zveze po vsej državi. Morda sklicati strankarski vsenarodni kongres? Politične stranke so bile še pred vojaškim udarom, pred tremi leti, popolnoma razbite vsled notranjih bojev. Položaj se v tem času ni izboljšal, prej poslabšal. In ne radikali, ne peronisti, ne kaka druga stranka niso trenutno pripravljene na resen nastop. In tudi če bi se takoj pričele pripravljati, bi trajalo nekaj let, predno bi se mogle s kako resnostjo predstaviti narodu in mu predložiti kako volilno platformo.

Vlada pa ima medtem tudi druge probleme, ki narod mnogo bolj skrbijo kot pa politični izhod. Gre za gospodarsko-socialno stanje. Vladni krogi sami napovedujejo rezultat junijskih podražitev. Inflacija da bo znova dosegla dvomestno število, torej, da bo presegla 10 odstotkov. Državni tajnik za trgovino, dr. Estrada, je te dni dejal, da vlada noče premagati inflacije za ceno gospodarske recesije. Dopušča torej vsaj z nekakšno pasivnostjo, da inflacija nadaljuje svoj pogubni marš. Najbolj prizadeti pri tem so nižji delavski sloji in upokojenci. Tem bodo povišali prejemke in sicer od 1. avgusta dalje. Od 1. t. m. dalje pa je ministrstvo za socialno skrbstvo povišalo družinske doklade, in sicer približno za 30 odstotkov. Tako, da vsaj nekoliko rinemo naprej...

Poljska, devize in moskovska olimpijada

V zadnji številki našega tednika smo v članku Režimska politika in gospodarstvo v Jugoslaviji navedli nekaj podrobnosti, ki kažejo na neuravnovešenost med jugoslovansko partijsko in in gospodarsko politiko na škodo slednje. Podobne ali enake težave in iz istih vzrokov je opažati z lokalnimi različki po vseh komunističnih državah. V pričujočem članku navajamo vzporedne pojave na Poljskem.

Leto 1979 poteka na Poljskem v pomanjkanju mesa, mleka in predvsem deviz. Pomanjkljiva preskrba prebivavstva raste že nekaj let vzporedno z deviznim deficitom. Na precej nepropaganden način skušajo zanje oskubiti zahodne obiskovavce. Hotelska soba s pomanjkljivo oskrbo stane npr. v Poznanju do 100 dolarjev, v študentovskem domu ca. 30 dolarjev, v privatnem stanovanju 15 dolarjev, od katerih dobi lastnik stanovanja samo 1.25 dolarjev.

Pač pa so morali na letošnjem poznanjskem velesejmu zahodni razstavljalci plačati za obrtniške storitve delavcem, ki jih je posredovala uprava sejma, po sedem dolarjev na uro! Vpisovanje v hotelu zamudi tujca po dve uri, in več kot pol ure poravnavanje hotelskega računa. Taka in hujša birokracija usmerja gospodarsko dejavnost. Tuja podjetja se vse bolj pritožujejo čez neupoštevanje dobavnih rokov s strani poljskih dobaviteljev. Čeprav vlada prvenstveno podpira večanje izvoza, niso bile sicer pomembne tovarne jekla voljne ali sposobne sprejeti naročilo nemških kupcev za 75 milijonov dolarjev jekla, dobavljivega v teku treh let in plačljivega vnaprej. Ni čudno, če inozemski kupci kažejo čedalje manj zanimanja za trg, kjer se vedno manj prodaja in še manj lahko kupi.

Na notranjem trgu je skoro nemogoče dobiti okensko steklo in belo barvo. Vso zmogljivost proizvodnje črpa Rusija za gradnjo moskovskih olimpijskih iger. Ta olimpijada zbuja že danes trah poljskemu prebivavstvu, ker vedo, da bodo morali tedaj prispevati tudi prehrano za športnike in obiskovavce. Kajti stanje današnjega poljskega poljedelstva in skopih žetev ne spodbuja k objektivnim prognozam. A v danih razmerah ljudstvo ne vidi rešitve in se resignirano predaja ravnodušju.